

Bērni un rokmūzika

Agnese Lukjanova, etnomuzikoloģijas studente

Sākam!

Lasot virsrakstu, varbūt rodas jautājums, kāpēc izvēlēta šāda tēma? Cilvēki, kas jaunības gados klausījās rokmūziku, dzīvoja diendienā ar to. Laikam ejot, visi pieaug, bet mūzikas stils ir nācis līdzī. Radušās ģimenes un, ja vecāki klausās šāda veida mūziku, bērni arī to dzird. Vai šī mūzika iet bērniem pie sirds? Vai tā kaut kādā veidā ietekmē? Rokmūziku jaunieši klausās diezgan daudz un bieži. Šī raksta tapšanu vadījusi ziņkārība, ko bērni līdz sešpadsmit gadiem domā, kā uztver un reaģē, klausoties šo mūziku. Veicu šai tēmai piemērotu eksperimentu, vērojot un uzklausot jauniešus.

Jaunieši subkultūrā

Mūsdienās jaunieši ir ļoti dažādi. Bieži vien, ieraugot viņu dažādību, prātoju, kā darbojas viņu prāts, par ko viņi domā, kādas ir viņu intereses, kādu mūziku viņi klausās, kur viņi iedvesmojas izskatīties tieši tā. Subkultūras ir ļoti raibas un vizuālais tēls var daudz ko izteikt. Manuprāt, tieši ģērbšanās stils un vizuālais tēls ir tas, kas izstāsta daudz ko par cilvēku, un tas bieži sasaistās arī ar mūzikas gaumi. To var ievērot arī tuvākajos cilvēkos, kas klausās rokmūziku, kuru garderobe veidojas tumšāka un pievienojas metāliski apģērba elementi vai aksesuāri. Ir dzirdēts un redzēts, kāpēc nepilngadīgi jaunieši izvēlas klausīties rokmūziku – galvenokārt tas ir draugu un apkārtējo cilvēku jeb kompānijas dēļ. Apkārtējie cilvēki spēj ievērojami ietekmēt un bieži vien tas neattiecas tikai uz mūziku vien.

Eksperiments

Eksperimenta laikā strādāju ar konkrētām vecuma grupām – divi dalībnieki vecuma grupā 7–8 gadi, divi dalībnieki 13–14 gadu vecumā un divi 16 gadu veci dalībnieki. Tika izvēlēta viena rokmūzikas dziesma – AC/DC “Black in black”. Jautājumi klausītājiem bija par to, kā jūtas, ko dzird un kādas ir emocijas, klausoties konkrēto dziesmu. Mūzika tika atskaņota vienā skaļumā visiem respondentiem – 50% skaļums. Ar dalībniekiem Dārtu, Jēkabu un Zandu bija iespēja tikties aci pret aci, bet ar Lauri, Dzintaru un Žaneti tikāmies platformā ZOOM.

Rezultāti citur

Malaizijas pētnieku grupa ir veikusi apjomīgu pētījumu, aptaujā iesaistot 436 nejausi izvēlētus pusaudžus no četrām skolām, kas piedāvā mūzikas izglītību. Tika izmantoti 24 īsi mūzikas fragmenti – gan etniski iekrāsota Malaizijas mūzika, gan pops, rokmūzika un rietumu mākslas mūzika. Tika salīdzinātas studentu izvēles priekšrocības starp tiem, kas mācās mūziku un tiem, kas nemācās to.

Šajā pētījumā gaidāmi ļoti dažādi un atšķirīgi rezultāti. Liela nozīme ir tam, kāda ir bijusi respondentu muzikālā pieredze un vai viņi pašlaik mācās mūziku padziļinātāk. Tiem, kas ikdienā mācās mūziku, ir plašāks redzesloks un piemīt elastīgums mūzikas izvēlē. “Mūzikas studenti biežāk deva priekšroku visiem četriem žanriem. Psiholoģiskie mainīgie, tostarp garastāvoklis un neirostisms, ietekmēja to respondentu vēlmes, kas nav mūzikas studenti.” Mūzikas izvēle ir atkarīga no garastāvokļa un pašas mūzikas rakstura, un psiholoģiskais stāvoklis arī ir no svara. “Koledžas studenti parasti ļoti identificējas ar populāro mūziku un daudzas stundas pavada, klausoties viņu izvēlēto mūziku. Lai izpētītu smagā metāla mūzikas ietekmi, mēs salīdzinājām 18 pamatizglītības skolnieču atbildes par klusuma stāvokli un smagā metāla mūzikas stāvokli. Mainīgie lielumi ir: sirdsdarbība, ķermeņa temperatūra, svīšanas aktivitāte un sejas muskuļu sasprindzinājums. Rezultāti parādīja, ka smagā metāla mūzikas iedarbība bija saistīta ar fizioloģisko reakciju – bija ievērojamas sejas muskuļu atšķirības klusuma stāvoklī un mūzikas skanēšanas stāvoklī.” Lai iegūtu rezultātus, tika analizēti un aptaujāti diezgan daudz cilvēku, līdz ar to kopējā informācija ir precīzāka. Rezultāts atšķiras no pirmā pētījuma, ir redzamas atšķirības muskuļu saspringumā, un vēl svarīgs secinājums, ka dalībnieki, kas klausās dažāda veida mūziku, ir sociāli aktīvāki cilvēki.

Gala rezultāti

Šiem sešiem bērniem pēc mūzikas noklausīšanās garastāvoklis kopumā mainījās, protams, ne visiem respondentiem. Lielākai daļai tas deva aktīvas emocijas, bija arī daļa, kas uzvedās neitrāli, bet viens no dalībniekiem izrādīja stresu un nervozitāti. Četri no sešiem respondentiem neklausītos tāda veida mūziku ikdienā. Respondenti skaņdarbā saklausā dažādas lietas, atpazīst visus mūzikas instrumentus, kas saklausāmi, divi pieminēja balss specifiku, lielo balss piepūli un šausmu kļedzienus. Klausoties radušās dažādas emocijas: prieks, trakums, neitrālas emocijas, izraisa kustību, smaguma sajūtu un dusmas. Pēc noklausīšanās bērniem radās vēlme spēlēt datorspēles, jo tur dažreiz tāda mūzika ir, kustēties, dejot, šūpināt galvu, ritmā sist papēdi, un lēkāt. Vienam no respondentiem klausīšanās laikā saplīsa antistresa bumbiņa.

Eksperimentā daudz kas bija atkarīgs no gaumes, jo tā ir katram citādāka. Daudz kas ir atkarīgs no iekšējā emocionālā stāvokļa un iekšējām izjūtām, liels faktors ir personīgā muzikālā pieredze, jo, ja tā ir lielāka, tad cilvēks uztver un dzird mūziku daudz citādāk un dzird vairāk nekā citi, kas var kādas nianšes nesaklausīt. Pašas mūzikas raksturs arī maina cilvēka iekšējo stāvokli. Liels rādītājs ir arī cilvēka vecums. Nelielais eksperiments un rezultāti kopumā deva interesantus rezultātus un pieredzi gan man, gan jauniešiem. Pašās beigās jaunieši bija nedaudz apstulbuši brīdī, kad pateicos par palīdzību un atvadījos. Interesanti kāpēc?

Izmantotā literatūra

Miranda P. Yeoh, Rahil Mahyuddin, Minni K. Ang, Mohd. Majid Konting, 2002. "Music preferences of teenage students in relation to listener psychology and environmental influences", Malaysia.

Jose Maria G. Pelayo III, Maria Socorro S. Nuyda, 2013. "The influence of rock music on adolescents: a multiple case study". Philippines.